

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 8Csp/66/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122382570
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:6122382570.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom JUDr. Milanom Majerníkom, PhD. v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004 proti žalovaným v 1. rade: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., v 2.rade: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, XXX XX G., v 3.rade: A. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/X, XXX XX G., všetci žalovaní zastúpení RIEDL advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, IČO:54 359 490, o zaplatenie 54.823,28 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

- I. Z a s t a v u j e konanie voči žalovanému v 1. rade.
- II. Žalovaní v 2. a 3. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 8.971,52 eur a úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 8.971,52 eur od 16.10.2023 do zaplatenia a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
- III. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .
- IV. Náhradu trov konania medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade stranám n e p r i z n á v a .
- V. Žalovaným v 2. a 3. rade p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70 % s tým, že o výške týchto trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou podanou na Okresnom súde Banská Bystrica dňa 29.11.2022 žiadal vydať platobný rozkaz v upomínacom konaní začatom podľa zákona č.307/2016 Z.z. o upomínacom konaní a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „žaloba“) v ktorom žiadal, aby súd žalovaným uložil povinnosť zaplatiť mu sumu 54.823,28 eur, úrok vo výške 5,59 % ročne zo sumy 41.650,34 eur od 12.3.2022 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45.276,19 eur od 12.3.2022 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania.

2. Uplatnený nárok dôvodil tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXX XXX bola so žalovanými uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXX XXX zo dňa XX.X.XXXX v súlade s ktorou poskytol im žalobca medziúver č. XXXXXXX XXX vo výške 50.000,-eur. Uviedol, že v zmysle článku VIII bod 8.1 zmluvy o úvere sa poplatok za spracovanie úveru zaúčtoval pri prvej výplate medziúveru úveru tak, že celková suma vyplateného medziúveru bola znížená o výšku tohto poplatku. Žalovaní sa zaviazali splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 307,50 eur, ktoré boli povinní uhrádzať na účet konta stavebného sporenia, pričom do pridelenia cieľovej sumy túto sumu tvorili vklady na účet sporenia vo výške 74,58 eur a úroky z medziúveru 5,59 % ročne vo

výške 232,92 eur, ktoré sa uspokojovali v poradí: úroky za medziúver a vklady. Splátky boli splatné k 15.dňu v mesiaci a základom pre výpočet úrokov medziúveru bola suma poskytnutého medziúveru. Žalobca bol na základe exekučných príkazov povinný spolu 5x odúčtovať z konta sporenia dlžníka sumy v celkovej výške 826,66 eur prospech súdnych exekúcií, o čom boli žalovaní informovaní a upozornení na dôsledky nesplnenia požadovaných podmienok. Žalobca bol povinný odúčtovať zablokované finančné prostriedky z konta sporenia v zmysle § 94 a nasl. Exekučného poriadku. Žalovaní tak porušili zmluvne dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 9.1.2020 žalobca vyzval žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaných upozornil, že v prípade, že omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou dobou splatnosti. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené, žalobca dňa 11.2.2020 vyhlásil mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom. Žalobca listom zo dňa 24.5.2022 vyzval žalovaných na plnenie, no žalovaní dlžnú sumu neuhradili. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, žalobca zúčtoval nasporenú sumu na účte stavebného sporenia vo výške 8.307,44 eur so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 50.000 eur, čo po započítaní predstavuje sumu 41.692,56 eur. Dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru 11.2.2020, predstavuje 45.318,41 eur, pričom pozostáva z istiny vo výške 41.692,56 eur poskytnuté finančné prostriedky a z nezaplatených 5,59 % ročných úrokov za medziúver zo sumy 50.000 eur do 11.2.2020 spolu vo výške 3.625,85 eur. Po vyhlásení mimoriadnej splatnosti bola v prospech účtu pohľadávky započítaná nasporená suma zo sporiaceho internetového účtu žalovaného v 1. rade vo výške 42,22 eur zo dňa 11.3.2022, ktorým bola pôvodná istina ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru (41.692,56 eur) znížená na aktuálnu istinu vo výške 41.650,34 eur.

3. Na výzvu Okresného súdu Banská Bystrica žalobca opravil návrh na vydanie platobného rozkazu a súhlasil, aby Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz a to v časti istiny vo výške 41.650,34 eur, úroku 8.466,57 eur, úroku z omeškania vo výške 4.706,37 eur, úroku vo výške 5,59 % ročne zo sumy 41.650,34 eur od 12.3.2022 do zaplatenia, najviac však do sumy 27.637,62 eur, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 41.650,34 eur od 12.3.2022 do zaplatenia.

4. Okresný súd Banská Bystrica následne v zmysle upraveného žalobného petitu vydal platobný rozkaz, proti ktorému podali žalovaní odpor. Odpor odôvodnili vznesením námietky premlčania s tým, že ku vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru došlo 11.2.2020 a podľa platobnej histórie stavebného sporenia sa tak stalo pre nezaplatenie splátky splatnej 15.3.2019, pretože od 27.2.2019 bolo zaplatených už len 70 eur. Žaloba bola podaná dňa 27.7.2022, preto namietali premlčanie nároku žalobcu. Zároveň žiadali priznať náhradu trov konania.

5. Žalobca vo vyjadrení k podanému odporu uviedol, že popiera premlčanie pohľadávky a jej príslušenstva. Žalovaní vychádzali len z platobnej histórie na konte sporenia. Keďže podľa zmluvy o úvere boli žalovaní povinní uhrádzať splátky úveru na konto sporenia, ktoré následne žalobca v zmysle zmluvy o úvere preúčtovala na konto medziúveru, je potrebné vychádzať aj zo stavu na konte medziúveru. Žalovaným bola v roku 2018 a 2019 ponúknutá sanácia omeškaných splátok súčasne so zmenou splátkového plánu, keď im boli splátky na vopred určené obdobie znížené na sumu 70 eur. Zároveň žalovaným bola povolená sanácia omeškaných splátok úveru vo výške 698,76 eur, t.j. na uvedené splátky sa hľadelo ako na zaplatené a žalovaní sa s uvedenými splátkami nedostali do omeškania. Tieto splátky sa nakoniec zahrnuli do celkového dlhu úveru pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti, resp. ak by žalovaní úver splácali riadne a včas, tak by sa omeškané splátky uhradili až na konci splácania medziúveru, čím by sa o uvedené splátky predĺžila celková splatnosť úveru. Žalovaní po zohľadnení dočasného odpustenia omeškaných splátok vo výške 698,76 eur a dočasného zníženia splátky na 70 eur na stanovené obdobie, z ktorých uhradili len 6 splátok boli v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti v omeškaní so splátkami vo výške 1.492,82 eur a to so 6 splátkami vo výške 232,92 eur splatnými za mesiace 8/2019-1/2020 a s čiastočnou splátkou vo výške 85,40 eur splatnou za mesiac 2/2020. Žalovaní sa do omeškania dostali až so splátkou splatnou za mesiac august 2019 splatnou k 15-temu dňu v mesiaci. Žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru pre splátku splatnú k 15.8.2019, t.j. premlčacia doba začala plynúť žalobcovi nasledujúci deň po splatnosti splátky, pre ktorú došlo k mimoriadnej splatnosti, teda od 16.8.2019. Žalobca si svoj nárok uplatnil na súde žalobou dňa 27.7.2022, teda v trojročnej premlčacej lehote. Zároveň v tomto podaní oznámil žalobca súdu, že na žalovaného v 1. rade bol vyhlásený konkurz, preto navrhol zastaviť konanie.

6. Okresný súd Banská Bystrica postúpil vec v zmysle § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní na Okresný súd Bardejov dňa 29.11.2022.

7. Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

8. Podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166b).

10. Reflektujúc skutočnosť, že na žalovaného v 1. rade bol uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. XXXX/XXX/XXXX zo dňa 18.10.2022 vyhlásený konkurz, súd postupujúc podľa § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. konanie voči žalovanému v 1. rade zastavil. Pokiaľ ide o trovy konania súd postupujúc podľa § 257 CSP vzhľadnuc vo vyhlásení konkurzu výnimočný dôvod, pre ktorý stranám náhradu trov konania nepriznal.

11. Na výzvu Okresného súdu Bardejov, aby žalobca zdokladoval, akým spôsobom overoval bonitu žalovaných, reagoval podaním doručeným súdu 23.6.2023, v ktorom uviedol, že žalobca pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere preveril príjem žalovaného v 1. rade, ktorý bol dostatočný na úhradu splátok poskytnutého úveru. Od žalovaného v 1. rade požadoval potvrdenie o príjme, z ktorého mu zamestnávateľ D. B. potvrdil čistý príjem zo závislej činnosti za posledných ukončených 6 mesiacov vo výške X.XXX,XX eur, pričom boli predložené výplatné pásky za mesiace 10-12/2015 s pracovnou zmluvou uzatvorenou na dobu neurčitú. Príjem žalovaného v 2. rade bol preverený na základe potvrdenia o príjme. Žalovaný v 2. rade predložil od zamestnávateľa D. B. potvrdenie o čistom príjme zo závislej činnosti za posledných 6 mesiacov vo výške X.XXX,XX eur, pričom predložené boli výplatné pásky za mesiace 10-12/2015 a pracovná zmluva na dobu neurčitú. Žalobca preveril aj príjem žalovanej v 3. rade a to predložením potvrdenia z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny H. I. J. o poberaní rodičovského príspevku za obdobie celého roka 2015. Žalobca zhodnotil príjmy a výdavky žalovaných, ako aj náklady na jednu plnoletú osobu a nezaopatrené dieťa. Žalobca preveril platobnú schopnosť žalovaných aj lustráciou príslušných registrov a preverení platobnej schopnosti. V Spoločnom registri bankových informácií nemali žiadne upomienky. Žalovaní od poskytnutia úveru uhradili na riadnych úrokoch za úver sumu vo výške 7.673,62 eur.

12. Zo žiadosti o úver bez záložného práva zo dňa XX.XX.XXXX plynie, že žalovaný v 1. rade je K., žalovaný v 2. rade L. a žalovaná v 3. rade H.. Ďalej je uvedená tabuľka s čistým mesačným príjmom XXX eur u dlžníka a spoludlžníka, náklady na osobu 220 eur a budúca splátka v PSS, a.s. 355,23 eur. V ďalšom stĺpci je uvedené spoludlžník s čistým mesačným príjmom XXX,XX eur + čistý mesačný príjem XXX,XX eur, nákladmi na osobu 226 eur, nákladmi na ďalšiu plnoletú osobu 160 eur, nákladmi na nezaopatrené deti 100 eur, ostatnými záväzkami 245 eur. Ďalej je uvedená suma zostatku pod dlžníkom a spoludlžníkom 470 eur a preškrtnutá suma zostatku 479,43 eur pod spoludlžníkom.

13. Z potvrdenia o príjme pre zamestnancov zo dňa 8.1.2016 (čl. 153-154 spisu) plynie, že žalovaný v 1. rade mal mať čistý príjem zo závislej činnosti za posledných ukončených 12 mesiacov X.XXX,XX eur. Z výplatných pásov za obdobie od 10-12/2015 plynie, že jeho čistá mzda v týchto mesiacoch bola vo výške XXX,XX eur.

14. Z potvrdenia o príjme pre zamestnancov zo dňa 8.1.2016 (čl. 155-156 spisu) plynie, že žalovaný v 2. rade mal mať čistý príjem zo závislej činnosti za posledných ukončených 12 mesiacov X.XXX,XX eur. Z výplatných pásov za obdobie od 10-12/2015 plynie, že jeho čistá mzda v týchto mesiacoch bola vo výške XXX,XX eur.

15. Žalovaná v 3. rade nemala žiaden príjem z pracovnej činnosti v roku 2015, poberala len rodičovský príspevok vo výške XXX,XX eur mesačne.

16. Z reportu (čl. 162 spisu) plynie, že žalovaný v 2. rade mal 4 odmietnuté splátkové úvery, pričom mal 1 existujúci osobný úver s celkovou čiastkou 16.300 eur, mesačnou splátkou 245 eur a počtom zostávajúcich splátok k 11.1.2016 v počte 108 (dátum reportu) úverovým rámcom 230 eur mesačne. Odmietnuté mu boli spotrebné úvery dňa 22.10.2015 vo výške 20.000 eur, dňa 8.10.2015 vo výške 20.000 eur, dňa 29.10.2014 vo výške 4.000 eur, dňa 12.12.2013 vo výške 2.000 eur.

17. Z reportu (čl. 161 spisu) plynie, že žalovaná v 3. rade mala 4 odmietnuté splátkové úvery, pričom mala 1 existujúci úver s úverovým rámcom 230 eur mesačne.

18. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie na ktoré sa napriek riadnemu a včasnému predvolaniu nedostavil žalobca, ktorý neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, súhlasil s prejednaním a rozhodnutím veci v jeho neprítomnosti, nakoľko má za to, že všetky potrebné skutočnosti vyplývajú z predložených listinných dôkazov a jeho osobná účasť na pojednávaní preto nie je nevyhnutná. O odročenie pojednávania nežiadal. Postupujúc podľa ustanovenia § 180 CSP súd rozhodol, že pojednávanie vykoná v neprítomnosti žalobcu, nakoľko nebol daný návrh ani dôvody odročenia pojednávania v zmysle § 183 a § 184 CSP.

19. Súd vykonal dokazovanie žalobou, písomným vyjadrením žalobcu, zmluvou o spotrebiteľskom úvere, amortizačnou tabuľkou, predpokladmi použitými na výpočet RPMN, Všeobecnými podmienkami stavebného sporenia pre fyzické osoby, upozornením na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 9.1.2020 s doručenkami, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 11.2.2020 s doručenkami, predžalobnou výzvou s doručenkami, výpisom z účtu zosplatneného medziúveru, výpisom z účtu stavebného sporenia, odporom, potvrdeniami o príjme, výpliatnými páskami, potvrdením o rodičovskom príspevku a aj ostatným obsahom spisu a zistil tento skutkový stav:

20. Dňa XX.X.XXXX bola uzavretá písomná zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX XXX medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi, v súlade s ktorou poskytol žalovaný medziúver č. XXXXXXXX XXX vo výške 50.000 eur. Žalovaní sa zaviazali splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 307,50 eur, ktoré boli povinní uhrádzať na účet konta stavebného sporenia, pričom do pridelenia cieľovej sumy túto sumu tvorili vklady na účet sporenia vo výške 74,58 eur a úroky z medziúveru 5,59 % ročne vo výške 232,92 eur, ktoré sa uspokojovali v poradí: úroky za medziúver a vklady. Základné úverové podmienky boli uvedené v článku II nasledovne: druh úveru – medziúver/spotrebiteľský na dobu určitú, výška úveru 50.000 Eur; úroková sadzba medziúveru 5,59 %; výška splátky úrokov z medziúveru 232,92 eur; splatnosť splátok úrokov z medziúveru 15. deň mesiaca, počet splátok úrokov z medziúveru do pridelenia cieľovej sumy 15, číslo stavebného úveru XXXXXXXX X XX, výška stavebného úveru po pridelení cieľovej sumy 29.381,66 eur, úroková sadzba stavebného úveru 4,75 %, výška mesačnej splátky vrátane úrokov stavebného úveru: 307,50 eur, počet splátok istiny stavebného úveru 119, RPMN pri stavebnom úveru 4,76 %, RPMN pri medziúvere 5,90 % ročne, konečná splatnosť medziúveru/stavebného úveru do 15.1.2039, účel úveru – modernizácia a obnova bytu, rodinného domu vrátane drobných stavieb, bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich.

21. Podľa článku VIII zmluvy Poplatky dlžník je povinný uhradiť veriteľovi nasledovné poplatky a náklady súvisiace s úverom, pričom v bode 8.1 je uvedený poplatok za spracovanie úveru, ktorý si veriteľ zúčtuje pri prvom čerpaní peňažných prostriedkov úveru tak, že celková suma poukazovaných peňažných prostriedkov úveru bude znížená o výšku tohto poplatku.

22. Podľa výpisu z účtu zosplatneného medziúveru dňa XX.X.XXXX bol žalovaný ešte pred vyplatením úveru stiahnutý poplatok 600 eur a nasledoval obrat výplata medziúveru 45.000 eur a dňa XX.X.XXXX obrat výplata medziúveru 4.400 eur.

23. Zo zmeny splátkového plánu zo dňa X.X.XXXX plynie, že žalovaný bol udelený súhlas so zmenou splátkového plánu tak, že im na účte sporenia bol povolený odklad mesačných vkladov na dobu od 1.2.2018 do 15.7.2018 a na účte medziúveru bolo povolené dočasné zníženie mesačných splátok na 70 eur na dobu od 1.2.2018 do 15.7.2018. Mesačné splátky úveru na obdobie od 1.2.2018 do 15.7.2018 znížil žalobca z pôvodnej splátky 307,50 eur na dočasne zníženú splátku 70 eur.

24. Zo zmeny splátkového plánu zo dňa X.X.XXXX plynie, že žalovaným bol udelený súhlas so zmenou splátkového plánu tak, že im na účte sporenia bola povolená sanácia omeškaných vkladov vo výške 223,74 eur a následne odklad mesačných vkladov na dobu od 6.6.2019 do 31.8.2019 a na účte medziúveru bola povolená sanácia omeškaných splátok úveru vo výške 698,76 eur a následne dočasné zníženie mesačných splátok na 70 eur na dobu od 6.6.2019 do 31.8.2019, čím sa predĺži celková doba splatnosti úveru.

25. Celkovo žalovaní zaplatili žalobcovi od poskytnutia úveru na riadnych úrokoch za úver sumu vo výške 7.673,62 eur.

26. Listom zo dňa 9.1.2020 žalobca vyzval žalovaných na úhradu 1.677,50 eur do 31.1.2020 s tým, že ak k tejto úhrade nedôjde, vyhlási mimoriadnu splatnosť úveru. Uvedený list doručoval žalovaným poštou, ktorú zásielku si žalovaní riadne prevzali. Listom zo dňa 11.2.2020 žalobca oznámil žalovaným mimoriadnu splatnosť úveru na základe predmetnej zmluvy ku dňu 11.2.2020 a vyzval žalovaných na úhradu dlhu, ktorý vyčíslil na 45.468,41 eur. Tento list si riadne prevzala žalovaná v 3. rade a žalovaní v 1. a 2. rade si list nevyzdvihli, preto bol vrátený žalobcovi s poznámkou „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“.

27. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

28. Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

29. Podľa § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

30. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

31. Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

32. Podľa § 558 Občianskeho zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premičanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premičaní.

33. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

34. Podľa § 2 písm. a) a b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania a veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

35. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských

úveroch“) v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

36. Podľa § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

37. Podľa § 7 ods. 3-7 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky(17a) sú povinní na účely poskytovania spotrebiteľských úverov poskytovať údaje o spotrebiteľských úveroch aspoň do jedného elektronického registra údajov o spotrebiteľských úveroch (ďalej len "register"); to neplatí pre údaje o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktoré nie sú spotrebiteľskými úvermi, ktoré poskytuje veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky.

38. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky(17a) sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver získať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 16 a 17.

39. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka, pobočka zahraničnej banky(17a) alebo ich záujmové združenie musia na účely podľa odsekov 3 a 4 zriadiť aspoň jeden register; tým nie je dotknuté právo iných právnických osôb alebo fyzických osôb zriadiť register. Register vedie prevádzkovateľ. Prevádzkovateľom registra nemôže byť veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky.(17a) Prevádzkovateľ v registri spracúva osobné údaje spotrebiteľa podľa odseku 8, s ktorým veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky(17a) uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

40. Prevádzkovateľ registra je povinný poskytnúť veriteľovi podľa § 20 ods. 1 písm. a), banke, zahraničnej banke a pobočke zahraničnej banky údaje z registra v rozsahu podľa odseku 8 písm. b) až p) na splnenie účelu podľa odseku 4 bez súhlasu spotrebiteľa, za podmienok určených týmto prevádzkovateľom. Prevádzkovateľ registra je oprávnený na základe splnomocnenia od veriteľa získať údaje podľa prvej vety z iných registrov.

41. Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky(17a) sú povinní bez súhlasu spotrebiteľa poskytnúť do registra údaje v rozsahu podľa odseku 8 o každom spotrebiteľovi, s ktorým uzatvoril, zmenil alebo ukončil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na splnenie účelu podľa odseku 4 do jedného mesiaca od uzatvorenia, zmeny alebo ukončenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, za podmienok určených prevádzkovateľom registra. Za správnosť, úplnosť a aktuálnosť údajov poskytnutých do registra zodpovedá veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky,(17a) ktorí poskytnú údaje do registra.

42. Podľa § 7 ods. 16-20 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

a)spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a

b)s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

Vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a)poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,

b)posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky,(17a) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet

sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Veriteľ je povinný v záujme odbornej starostlivosti pri poskytovaní spotrebiteľských úverov vytvoriť a udržiavať systém posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a postupovať v súlade s týmto systémom a vytvoriť a udržiavať systém poskytovania spotrebiteľských úverov.

Veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

- a) čistý príjem spotrebiteľa,
- b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17ta)
- c) výška splátky spotrebiteľského úveru a
- d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

43. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

44. Podľa § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere dočasne voľné zdroje fondu stavebného sporenia môže stavebná sporiteľňa použiť len na poskytovanie stavebných úverov za komerčných podmienok na stavebné účely stavebným sporiteľom, ktorí splnili podmienky sporenia svojich vkladov, ale ďalšie zmluvne dohodnuté podmienky na pridelenie stavebného úveru ešte nespĺňajú, alebo stavebným sporiteľom, ktorí ešte len sporia,

45. Prioritne sa súd zaoberal otázkou charakteru zmluvy a po dôkladnom preskúmaní zmluvy je toho názoru, že zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa XX.X.XXXX, ktorú žalobca považuje za základ, od ktorého odvodzuje svoj nárok, je zmluvou spotrebiteľskou. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Je nepochybné, že žalovaní konali pri uzatváraní zmluvy ako fyzická osoba a mali postavenie spotrebiteľa v zmysle ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch.

46. Dôležitým rozhodnutím je rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci M. C. N. K. a O. A. P. (C-240/98) a medzi K. N. K. a Q. A. K. R. S. a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, z ktorého je zrejmé aj obligatórnosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že

účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

47. Na základe vykonaného dokazovania súd ustálil, že žalobca ako veriteľ a žalovaní v 1. až 3. rade ako dlžníci uzavreli dňa Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX XXX zo dňa XX.X.XXXX v súlade s ktorou poskytol im žalobca medziúver č. XXXXXXXX XXX vo výške 49.400 eur (v zmluve uvedená suma 50.000,-eur a ktorý boli povinní mesačne splácať splátkami v sume 307,50 eur.

48. Súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania konštatuje, že žalobca preukázal, že žalovaným z dôvodu nesplácania splátok úveru vznikol dlh z predmetnej úverovej zmluvy. S výškou žalobcom uplatneného nároku sa však súd nestotožnil, nakoľko úver poskytnutý žalovaným podľa názoru súdu bol pre nedodržanie zákonných náležitostí zmluvy, ale aj pre neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena žalobcom ohľadom náležitého skúmania bonity dlžníkov bezúročný a bez poplatkov a preto žaloba žalobcu bola dôvodná len v časti.

49. Nebolo sporným, že žalobca poskytol žalovaným a že jednalo sa o spotrebiteľský úver za účelom financovania modernizácie a obnovy bytu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich. Žalobca predloženým výpisom z účtu medziúveru preukázal, že poskytol na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere žalovaným peňažné prostriedky vo výške 49.400 eur (45.000 eur a 4.400 eur).

50. Podľa § 2 písm. g/ zákona č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch na účely tohto zákona sa rozumie celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj poistné a náklady spojené so zmluvou o zabezpečení záväzku spotrebiteľa podľa tohto zákona, ktorých uzavretím bolo podmienené získanie spotrebiteľského úveru alebo jeho získanie za ponúkaných podmienok.

51. Z vykonaného dokazovania aj zo samotného tvrdenia žalobcu je zrejmé, že reálne žalovaným bola poskytnutá len suma úveru vo výške 49.400 eur. Uvedená peňažná suma mala byť podľa názoru súdu uvedená ako celková výška poskytnutého spotrebiteľského úveru. Poplatok za spracovanie medziúveru už z logiky veci nie je plnením veriteľa dlžníkovi, ale plnením dlžníka veriteľovi, preto podľa názoru súdu nemožno ho poňať do údajov o celkovej výške spotrebiteľského úveru. Sú to náklady spojené s poskytnutím úveru, mali byť preto zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Akékoľvek obchádzanie kogentnej zákonnej definície spotrebiteľského úveru a nákladov spojených so spotrebiteľským úverom nie je možné hodnotiť inak než obchádzanie zákona. K tomu podporne pozri uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.03.2017 sp.zn.20Co/126/2016, kde bol riešený obdobný prípad so záverom, že ide o obchádzanie zákona. Súd v tejto súvislosti, pokiaľ ide o právne posúdenie klamlivého konania vo vzťahu k výške úveru, cene služby a k spôsobu jej výpočtu poukazuje tiež napr. na Rozsudok NS SR, sp. zn. 3 Sžo/19/2012.

52. „Celkovú výšku spotrebiteľského úveru podľa § 2 písm. l) zákona č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch predstavuje suma finančných prostriedkov reálne poskytnutá spotrebiteľovi veriteľom. Poplatok za poskytnutie úveru zrazený z istiny hneď pri uzavretí zmluvy nemožno zahrnúť do celkovej výšky spotrebiteľského úveru.“(vid' tiež Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, rozhodnutie č. 4/2022 publikované pod číslom R 49). „Pokiaľ je teda predmetom posúdenia poplatok za poskytnutie úveru, ktorý je bez pochyb nákladom spotrebiteľa súvisiacim s úverom, potom je pojmovo vylúčené, aby bol zároveň považovaný za finančné prostriedky poskytnuté na základe úverovej zmluvy...Navyše v dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, pretože dôsledkom neoprávneného zahrnutia poplatku za poskytnutie úveru, ktorý predstavuje celkový náklad úveru pre spotrebiteľa, do celkovej výšky úveru, bude podhodnotenie RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru....Navýšenie celkovej výšky úveru o poplatok za poskytnutie úveru má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj poplatok za jeho poskytnutie, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy. Za tohto stavu bol preto správny záver súdov nižších inšancií, že úverová zmluva neobsahuje správne údaje v zmysle § 9 ods. 2 zákona o ochrane

spotrebiteľa a rovnako správne uplatnili aj sankciu za porušenie tejto povinnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) cit. zákona.“ (viď rozsudok zo dňa 30.06.2022 sp.zn.9Cdo 287/2021)

53. Podľa názoru súdu teda započítanie poplatku za spracovanie medziúveru do celkovej výšky úveru nemá zákonnú oporu, v dôsledku čoho údaj o celkovej výške úveru uvedený v zmluve je zjavne nesprávny, čím nie je dodržaná táto zákonom predpísaná náležitosť, preto už z toho dôvodu sa podľa § 11 ods.1 písm. b) v spojení s § 9 ods.2 písm.e) ZoSÚ jedná o bezúročný a bezpoplatkový úver.

54. Uvedený medziúver je potrebné v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení považovať za bežný komerčný úver, na ktorý sa vzťahujú aj ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, čo okrem iného vyplýva aj z citovaného čl. XI bodu 11.1 uzavretej zmluvy. Keďže išlo o úver, ktorý je svojím charakterom spotrebiteľským úverom a priamo na neho dopadajú ustanovenia označeného zákona o spotrebiteľských úveroch, žalobca ako veriteľ bol povinný splniť si pred jeho poskytnutím povinnosť skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaných v 1. až 3. rade ako spotrebiteľov splácať poskytnutý spotrebiteľský úver a to postupom vyplývajúcim z § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch a to pod sankciou vyplývajúcou z § 11 zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade porušenia tejto povinnosti.

55. Z dokazovania vyplynulo, že žalovaní v čase uvedeného úveru nemali dostatočné príjmové pomery, boli im v krátkom časovom slede pred týmto úverom odmietnuté viaceré úvery a nebola vôbec skúmaná ich výdavková stránka.

56. Pri posudzovaní schopnosti žalovaných v tomto prípade nielen žalovaných v 2. a 3. rade (žalovaný v 1. rade je v konkurze) žalobca nedostatočným spôsobom posúdil príjem žalovaných pri posudzovaní schopnosti ich splácania úveru a rovnako tak nemal preukázané a ním ani neboli zisťované ich výdavky. Žalobca v konaní netvrdil a ani nepreukázal, že by akýmkoľvek spôsobom skúmal výšku výdavkov žalovaných (s akými výdavkami rátať pri výpočte bonity, či overoval domáce individualizované výdavky žalovaných (SIPO, telefón, internet, atď., iné finančné výdavky (úvery, ich druh, výšku, rizikovosť spotrebiteľských úverov)) a vplyv týchto výdavkov na posúdenie ich spôsobilosti splácať daný úver.

57. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca pri poskytovaní úveru žalovaným v 1. až 3. rade mal síce preukázaný príjem žalovaných za posledné mesiace, pričom však jeho výška pri posudzovaní nekorešpondovala vôbec s vyplnenou žiadosťou o úver bez záložného práva (čl. 152 spisu), pokiaľ u dlžníka a spoludlžníka mal byť čistý mesačný príjem XXX,XX eur a u ďalšieho spoludlžníka XXX,XX eur, (berúc v úvahu, že priemerne mal mať žalovaný v 1. rade príjem podľa výplatných pásov za posledné 3 mesiace vo výške XXX,XX eur mesačne, žalovaný v 2. rade príjem podľa výplatných pásov za posledné 3 mesiace vo výške XXX,XX eur mesačne a žalovaná v 3. rade mala dostávať rodičovský príspevok XXX,XX eur), teda údaje v žiadosti nezodpovedajú reálnemu stavu. Žalobca iné dôkazy nepredložil. Nepredložil žiadne dôkazy o tom, akým spôsobom overoval výdavky žalovaných, pričom len zo samotnej skutočnosti tak nízkych reálnych príjmov pri údajoch, ktoré mal k dispozícii o tom, že žalovaný v 2. rade mal 4 odmietnuté splátkové úvery, pričom mal 1 existujúci osobný úver s celkovou čiastkou 16.300 eur, mesačnou splátkou 245 eur a počtom zostávajúcich splátok k 11.1.2016 v počte 108 (dátum reportu) úverovým rámcem 230 eur mesačne (odmietnuté mu boli spotrebné úvery dňa 22.10.2015 vo výške 20.000 eur, dňa 8.10.2015 vo výške 20.000 eur, dňa 29.10.2014 vo výške 4.000 eur, dňa 12.12.2013 vo výške 2.000 eur) a žalovaná v 3. rade mala 4 odmietnuté splátkové úvery, pričom mala 1 existujúci úver s úverovým rámcem 230 eur mesačne, evokujú zrejmy záver o nedostatočnom zohľadňovaní, posudzovaní a preverovaní príjmov a predovšetkým výdavkov žalovaných.

58. V zásade si každý veriteľ môže rôzne upraviť svoje podmienky pre poskytnutie úveru a je len na ňom, akú mieru podnikateľského rizika je ochotný v tejto súvislosti podstúpiť, nič to nemení na tom, že vždy a za každých okolností musí byť splnený minimálny zákonom predpísaný štandard posúdenia bonity spotrebiteľa, pričom zákon v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom nevykonanie čo i len jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp. zn. 3Co/153/2019 najmä bod 17 odôvodnenia rozsudku).

59. Veriteľ nedostatočne zohľadňoval, neposúdil a nepreveril vôbec výdavkovú zložku žalovaných, pokiaľ ide o ekonomický status žalovaných pri preukázanom opakovanom odmietaní aj nižších úverov žalovaným v 2. a 3. rade a vôbec sa nezaoberal aspoň orientačnými ich reálnymi výdavkami, preto žalobca nemôže úspešne tvrdiť, že konal s odbornou starostlivosťou. Žalobca nepreukázal skúmanie výdavkov žalovaných. Nejedná sa preto o konanie s odbornou starostlivosťou v prípade, ak veriteľ si tieto rozhodujúce skutočnosti dostatočne neoveril. Bez zohľadnenia príjmov a rovnako aj výdavkov podľa názoru súdu veriteľ nemohol objektívne posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu žalovaného. Iba ich vzájomným porovnaním je možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je dostatočne solventný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Skúmanie bonity žalovaného zo strany veriteľa je potrebné považovať za úplne formalistické (podporne vid' napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/136/2019). Opak žalobca v koncentračnej lehote nepreukázal.

60. Súd sa stotožňuje aj so závermi vyslovenými Krajským súdom v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/171/2016 zo dňa 27.10.2016 a na ne odkazuje: „Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. vôbec nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona - Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu beztoho, aby bolo zrejmé, čo postretne dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.“

61. V tejto súvislosti súd poukazuje aj článok 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES zo dňa 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorého členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo dňa 14.06.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

62. Obdobne z judikatúry Súdneho dvora EÚ jasne vyplýva povinnosť súdov skúmať pri spotrebiteľských zmluvách bonitu spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na aktuálny rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 5. marca 2020 vo veci C-679/2018 (M. K. proti C.), podľa ktorého Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offa existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

63. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

64. Zo samotnej zmluvy je zrejmé, že posúdenie bonity žalovaných nespĺňalo štandardy odbornej starostlivosti. Tu treba pripomenúť odbornú starostlivosť dodávateľa, pričom nemožno vychádzať len z tvrdení, či čestného prehlásenia spotrebiteľa, ak tieto nie sú podopreté konkrétnymi podkladmi a nestačí mať preukázaný len príjem spotrebiteľa, lebo zákon jasne hovorí o preverení údajov nielen o príjme, ale aj o výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, čo tu žalobca nepreukázal, že náležite preveril. Do uplynutia koncentračnej lehoty nepredložil žiaden dôkaz, že by dostatočným spôsobom preveril aj ďalšiu povinnú zložku, to znamená výdavky žalovaných, najmä na živobytie, ale aj iné finančné výdavky, pričom z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaní boli výrazným spôsobom zaúverovaní. Zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzatvorená za neštandardných okolností len rok a 4 mesiace po predchádzajúcom vysokom úvere od žalobcu. Žalovaní aj predtým postupne brali úvery, pričom zo spomenutých úverov je zrejmé, že dojednávane úverov bolo pred týmto úverom značne intenzívne a medzi jednotlivými úvermi boli veľmi krátke obdobia, pričom žalovaní všetky úvery splácali.

65. Viacnásobne sa opakujúc žalobca v tomto konaní nepreukázal, že by dostatočne preveril bonitu žalovaných, keď si vystačil len z príjmov žalovaných, pričom aj tie posudzoval len z posledných troch mesiacov, napriek tomu, že z potvrdení vyplývalo, že dokonca žalovaná v 3. rade poberala len rodičovský príspevok. Zároveň vôbec nepreukázal, akým spôsobom preveril výdavky žalovaných v 2. a 3. rade, ktorí už mali úver a intenzívne žiadali o ďalšie, ktoré im boli odmietané. Žalobca pri spomenutom zaúverovaní žalovaných podľa názoru súdu nedostatočne preveril, či za takého stavu je zvládnuteľné plniť záväzky z úverového vzťahu. Pokiaľ ide o určitú mieru ľahkomyselnosti žalovaných, súd považuje aj ľahkomyselnosť dlžníka za kvalifikačné kritérium, ktoré je spôsobilé privodiť nadvládu veriteľa nad dlžníkom. Pokiaľ žalobca využil takúto ľahkomyselnosť, musí niesť dôsledky, a to aj pri overovaní si bonity žalovaného, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver (viď podporne odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/3/2011).

66. Len na margo ďalšej argumentácie viď napr. na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 10Csp/62/2019 zo dňa 20.02.2020 a tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/130/2019

zo dňa 27.02.2020, z ktorého citujú: „Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom žalobca pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.“ Podobne v rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.03.2020 sp.zn. 3Co/153/2019 je ohľadom nutnosti náležite posúdiť bonitu spotrebiteľa, súd druhej inštancie uvádza: „je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovaného hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaný výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 ZoSÚ sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

67. Dôsledkom vyššie uvedeného je záver súdu, že v zmysle § 11 ods. 2 v spojení s § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch žalobca pred poskytnutím úveru ako veriteľ neposúdil so zákonom vyžadovanou odbornou starostlivosťou bonitu klientov (žalovaných) prostredníctvom preukázania ich príjmov a predovšetkým výdavkov, čo je potrebné považovať za hrubé porušenie povinnosti zisťovania bonity klienta s odbornou starostlivosťou vedúce súd k záveru, že poskytnutý úver je bez úrokov a poplatkov. Opísané zistenia súčasne vedú súd k záveru, že žalobca nebol oprávnený úver predčasne (jednorázovo) zosplatniť, pretože pri posudzovaní schopnosti splácať spotrebiteľský úver žalovanými nežiadal dlžníkov o preukázanie v tomto smere rozhodujúcich skutočností. Úver je teda v zmysle sankcie vyplývajúcej z § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch bezúročný a bez poplatkov a že nebolo oprávnený tento úver ani jednorázovo zosplatniť.

68. Podľa čl. 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podporiť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

69. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

70. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

71. Podľa § 151 ods. 1 a 2 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú nesporné. Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

72. Podľa § 290 CSP spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

73. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

74. Nová právna úprava postupu súdu v procese dokazovania sa výrazne odlišuje od právnej úpravy v Občianskom súdnom poriadku. Podľa novej právnej úpravy súd môže zásadne vykonať iba tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu. Proces dokazovania je teda v novej právnej úprave vybudovaný výlučne na princípe prejednávacom, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu a táto sa v novej právnej úprave presúva na procesné strany.

75. Výnimočne však súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré strany nenavrhli (tzv. príklon k vyšetrovaciemu princípu), ak je to potrebné pre rozhodnutie vo veci, ale iba v tých sporových konaniach, v ktorých to

zákon explicitne umožňuje. Ide, okrem iného, aj o spotrebiteľské spory, v ktorých súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz. Takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov. Zákonodarca to zhrnul tak, že súd sa nebude spoliehať v plnej miere na splnenie si dôkaznej povinnosti spotrebiteľa, ale môže prevziať dôkaznú iniciatívu sám.

76. Ako konštatoval predkladateľ novej právnej úpravy, koncentrácia konania predstavuje efektívny nástroj racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania a je plne v súlade s koncepčným zameraním Civilného sporového poriadku. Rovnako tvorí funkčnú a teleologickú jednotu s jedným z nosných princípov novej právnej úpravy sporového konania, a to s princípom arbitrárneho poriadku (čl. 10 CSP). Sudca so znalosťou konkrétnej veci vie najlepšie posúdiť adekvátnosť a včasnosť uplatnenia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, preto je nóvum, spočívajúce v zavedení inštitútu sudcovskej koncentrácie (pozri § 153 CSP), plne odôvodnené a žiaduce. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu na skutočnosť, o ktorých nevedela, ani ich nemohla predvídať, a ktoré vyšli najavo až po tom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosť a dôkazy. Zákonná koncentrácia konania (pozri § 154 CSP) predstavuje objektívnu časovú hranicu pre uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Povaha spotrebiteľského sporu a postavenie spotrebiteľa ako objektívne a prirodzene slabšej strany právneho aj procesnoprávneho vzťahu však podľa predkladateľa vylučujú uplatnenie prísnej koncentrácie konania typickej pre všeobecné sporové konania.

77. Ešte vo vzťahu ku koncentrácii konania treba uviesť, že pri spore so slabšou stranou (v danom prípade spotrebiteľom) sa ustanovenia § 295 a § 296 CSP týkajú uplatnenia prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku a ich použitia zo strany spotrebiteľa, nie dodávateľa.

78. Do skoncentrovania konania žalobca nepredložil žiaden dôkaz o tom, aby overoval výdavkovú stránku žalovaných. Iniciatívne vykonávanie dokazovania zo strany súdu by bolo porušením pravidiel sporu so slabšou stranou, resp. by bolo v rozpore s kontradiktórnosťou konania (súd okrem toho poskytol žalobcovi priestor, aby reagoval na tvrdenia žalovaných ohľadom nedostatočného zisťovania ich bonity) a navyše by bolo nie na prospech slabšej strany v spore, ale by viedlo k podpore „silnejšej“ strany.

79. Nepreukázanie skúmania bonity dlžníkov spôsobuje aj ďalší dôsledok vyplývajúci z § 11 ods. 2 vety prvej citovaného zákona a to ten, že nie je možné úver predčasne zosplatniť. Právny úkon žalobcu o zosplatnení je preto v rozpore s týmto ustanovením a preto podľa § 39 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatný. Znamená to, že žalobca má nárok len na nezaplatené splátky splatné ku dňu rozhodnutia súdu. Pre úplnosť súd uvádza, že aj keby žalobca preukázal skúmanie bonity, i tak by súd predčasné zosplatnenie úveru mal v tomto prípade za neplatné. Predčasné zosplatnenie pohľadávky musí spĺňať zákonné znaky, náležitosti a podmienky bezvadnosti právneho úkonu. Musí spĺňať požiadavku jasnosti, určitosti a zrozumiteľnosti. (viď Veľký komentár k Občianskemu zákonníku: T., M., U., A., B., J., V., M., K., F., J., M. a kol. Občiansky zákonník I. §1 – 450, 2. vydanie, Praha: W., XXXX. XXX s., podľa ktorého cit. „Keďže predčasné zosplatnenie pohľadávky dodávateľom je jednostranným adresovaným hmotnoprávnym úkonom, je nevyhnutné, aby tento obsahoval aj jednoznačné, jasné a určité a rovnako nezameniteľné skutkové a právne odôvodnenie jeho urobenia smerom k právnomu postaveniu spotrebiteľa a trvaniu spotrebiteľského záväzku. Akýkoľvek úkon, ktorým je dotknutý spotrebiteľský záväzok a ktorý sa týka práv a povinností spotrebiteľa, musí byť aj náležite odôvodnený. Požiadavka odôvodnenia je daná práve titulom, aby sa spotrebiteľ nielen adekvátne oboznámil s dôvodmi konania na strane dodávateľa, ale aby sa mohol vo vzťahu k jednostrannej zmene zmluvných pomerov aj adekvátne brániť. Požiadavka na odôvodnenie jednostranného konania dodávateľa, ktoré napĺňa znaky jednostrannej zmeny zmluvných podmienok, plynie aj z ostatnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, konkrétne z rozsudku vo veci C-92/11, O. H. R. H. I. N., a rovnako z rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-359/11 a C-400/11, R. K. H. X. K. C. Y. W. a Q. N. H. R. C.. Medzi uvedenými situáciami vidíme nevyhnutnú analógiu, ktorú medzičasom z hľadiska nevyhnutnosti odôvodnenia vyhlásenia predčasnej splatnosti potvrdzuje aj súdna prax.“ (v tejto súvislosti viď tiež rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4Csp/88/2022 zo dňa 16.6.2023)

80. Súd odkazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2018, s ktorým sa stotožňuje a naň odkazuje vo vzťahu k náležitostiam zosplatnenia dlhu, cit: „taký právny úkon, akým je zosplatnenie celého dlhu by mal obsahovať dôležitý údaj a to identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Práve totiž od splatnosti tejto splátky sa začína počítať premlčacia doba podľa §103 OZ. Preto možno celkom opodstatnene konštatovať nad rámec potreby pre rozhodnutie v merite veci, že právny úkon, ktorým veriteľ zosplatnil celý dlh je na úkor určitosti nejasný, vyvoláva otázky a preto neplatný pre jeho neurčitost' (§ 37 ods.1 OZ)“.

81. V danom prípade žalobca v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 11.2.2020 žalovaným oznámil len to, že z dôvodu porušenia dohodnutých povinností a omeškania s platením vkladov po dobu dlhšiu ako tri mesiace boli naplnené dôvody na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru tu podľa názoru súdu neobsahovalo jednoznačné, jasné a určité a rovnako nezameniteľné skutkové a právne odôvodnenie jeho urobenia smerom k právnomu postaveniu spotrebiteľa a trvaniu spotrebiteľského záväzku. Vôbec neobsahovalo dôležitý údaj, a to identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, neobsahovalo ani výšku omeškaných splátok. Predchádzať mu tu mala výzva-upozornenie zo dňa 9.1.2020, kde sa síce uvádza dlžná suma, ale len uvedením jednej, súhrnnej výšky bankou evidovanej dlžnej sumy (1.677,50 eur) bez akejkoľvek jej bližšej špecifikácie a vymedzenia (či ide len o splátky, alebo aj o poplatky či sankcie, ak ide len o splátky, ktoré konkrétne splátky sú nezaplatené, s ktorými konkrétne majú byť žalovaní v omeškaní a podobne). Vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru z dôvodu nesprávne uvedenej výšky úveru a celkovo splatnej sumy v zmluve navyše výška dlhu žalovaných v tom čase nemohla zodpovedať uvedenej sume. Zosplatnenie vôbec neobsahuje jednoznačné, jasné a určité a rovnako nezameniteľné skutkové odôvodnenie jeho urobenia, vôbec neuvádza identifikáciu tej nezaplatenej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, preto podľa názoru súdu je podľa § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods.9 tohto zákona absolútne neplatné. Akýkoľvek úkon, ktorým je dotknutý spotrebiteľský záväzok a ktorý sa týka práv a povinností spotrebiteľa, musí byť aj náležite odôvodnený. Požiadavka odôvodnenia je daná práve tým, aby sa spotrebiteľ nielen adekvátne oboznámil s dôvodmi konania na strane dodávateľa, ale aby sa mohol vo vzťahu k jednostrannej zmene zmluvných pomerov aj adekvátne brániť. Ak nie je uvedená napr. splátka, pre nezaplatenie ktorej sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, potom spotrebiteľ nevie posúdiť splnenie zákonných podmienok pre predčasné zosplatnenie úveru, nevie sa voči nemu adekvátne brániť, nevie kedy vzhľadom na § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka začne plynúť premlčacia doba celého zročného dlhu. Ak by stačilo urobiť vyhlásenie predčasnej/mimoriadnej splatnosti úveru oznámením tejto vety s poukazom na porušenie, ktoré si spotrebiteľ má len sám odvodiť štúdiom ďalších dokumentov bez konkrétneho vymedzenia jeho dôvodu a v prípade omeškania bez konkrétneho uvedenia, ktorá splátka je tou splátkou, s ktorou spotrebiteľ podľa dodávateľa je viac ako 3 mesiace v omeškaní a pre ktorú sa právo zosplatnenia úveru využíva, potom by to bol sám spotrebiteľ a v prípade súdneho sporu až súd, ktorý by mal ex offo vykonať audit stavu skutkového a právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a vyhľadávať dôvod oprávnenosti tohto úkonu, pričom by mohol dôjsť aj k dôvodom, na ktoré dodávateľ pri vykonaní tohto úkonu ani nepomyslel, čo je neprípustné. Súd preto aj z uvedených dôvodov oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti považuje za absolútne neplatný právny úkon.

82. Už z uvedeného dôvodu nemohla obstať ani námietka premlčania žalovaných, nakoľko vzhľadom na neplatné predčasné zosplatnenie úveru ani právna konštrukcia premlčania odvolávajúca sa na § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka neobstojí. Okrem toho právny zástupca žalovaných na pojednávaní dňa 12.10.2023 netrval na vnesenej námietke premlčania vzhľadom na spomenutú dohodu medzi žalovanými a žalobcom o opakovanom odklade 6 mesačných splátok.

83. Pokiaľ ide o výšku žalobcovi prisúdenej sumy, prvá splátka bola podľa zmluvy (bod 5.5) splatná 15 deň mesiaca nasledujúceho po prvom čerpaní medziúveru, teda dňa XX.XX.XXXX. Žalovaní od poskytnutia úveru uhradili 7.673,62 eur. Zo zmluvy ďalej plynie, že tak medziúver, ako aj stavebný úver boli kumulatívne splatné v 276 splátkach, čo pri poskytnutej istine 49.400 eur predstavuje 178,98 eur/ splátka (49.400 eur / 276 splátok). Ku dňu rozhodnutia súdu tak bolo splatných 93 splátok (posledná z nich splatná bola dňa 15.10.2023), čo predstavuje sumu 16.645,14,-eur (93 x 178,98 eur). Súd vychádzal totiž z jednej splátky vo výške 178,98 eur bez úrokov a poplatkov. Žalovaní do dňa vyhlásenia rozsudku zaplatili podľa tvrdení žalobcu spolu 7.673,62 eur, ktorá suma po odpočítaní od sumy 16.645,14 eur,

predstavuje 8971,52 eur, teda ich splatný dlh ku dňu vyhlásenia rozsudku. Súd preto vyhovel žalobe len v tejto časti a vo zvyšku ju ako nedôvodnú zamietol.

84. Zároveň za nedôvodný považoval nárok žalobcu na zaplatenie úrokov (tak do splatnosti ako aj po splatnosti), a to vzhľadom na bezúročnosť úveru.

85. Žalobca uplatnil aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne od 12.3.2022, pričom za základ, z ktorého počítal úroky z omeškania označil istinu 45.276,19 eur.

86. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

87. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

88. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.2.2013 výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

89. Žalobca uplatnil úroky z omeškania z celej zosplatennej sumy a nie z jednotlivých omeškaných splátok. Žalovaní však k tomuto dňu (teda k 11.2.2020) vzhľadom na vyššie uvedené závery ešte neboli v omeškaní so splátkami vo výške 3400,62 eur, čo je suma, z ktorej žalobca uplatnil úroky z omeškania. Súd preto priznal úroky z omeškania z celej prisúdenej istiny až odo dňa nasledujúceho po zročnosti poslednej priznanej splátky. Priznanie sankčných úrokov z jednotlivých splátok po 11.2.2020 by totiž bolo v rozpore s dispozičnou zásadou upravenou v § 216 ods. 2 CSP. Posúdenie omeškania žalovaným a výpočet uplatneného úroku z omeškania boli nesprávne, keďže išlo o bezúročný a bezpoplatkový úver. Preto súd priznal úrok z omeškania zo sumy 8971,52 eur od 16.10.2023 do zaplatenia. (viď tiež závery právoplatného rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4Csp/88/2022 v obdobnej právnej veci žalobcu, na ktoré súd odkazuje a s nimi sa stotožňuje)

90. V priebehu konania nebolo ničím spochybnené, že žalovaní v 2. a 3. rade sumu 8.971,52 eur žalobcovi do dňa podania žaloby, ani do dňa vyhlásenia rozsudku nezaplatili. Nespochybnili to ani samotní žalovaní, ktorí prostredníctvom právneho zástupcu na pojednávaní dňa 12.10.2023, ešte pri nesplatení ďalšej splátky splatnej k 15.10.2023 uviedol, že žalobcovi patria bezúročné a bez poplatkov splátky splatné od obdobia 15.8.2019 do 15.9.2023. Preto v časti o zaplatenie sumy 8.971,52 eur a úroku z omeškania uvedeného vo výroku rozsudku súd žalobe proti žalovaným v 2. a 3. rade vyhovel. V prevyšujúcej časti ju ako nedôvodnú zamietol.

91. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.2 CSP v spojení s § 262 ods.1 a 2 CSP a náhradu trov konania pomerne rozdelil podľa pomeru úspechu strán vo veci. Žalobca sa žalobou domáhal po úprave žaloby na výzvu súdu zaplatenia sumy 41.650,34 eur, úroku 8.466,57 eur, úroku z omeškania 4.706,37 eur, úroku 5,59 % ročne zo sumy 41.650,34 eur od 12.3.2022 do zaplatenia (po kapitalizácii ku dňu vyhlásenia rozsudku 3878,29 eur) – teda spolu žiadal 58.701,57 eur (100 %) a úspešným bol v sume 8.971,52 eur (15 %), neúspešným pre zamietnutie vo zvyšku, teda 85 %. Úspešným žalovaným v 2. a 3. rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 70 %.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Bardejov.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.